

de Compagnie heengezonden worden. Commandeur Senff is opgedragen de uitgaven per hoofdpост te specificeren. Het oud Spaans mag niet meer voor twee ropia's, of 60 stuivers, het stuk worden geaccepteerd, maar, indien het wordt aangeboden, het nieuw rond Spaans wel. In de brief van 31 maart 1761 wordt bericht dat er grote schade werd geleden op ontvangen slechte ropia's. [fol. 703] Het is juist dat dit op degenen die ze in de kas brachten, dan wel hebben geaccepteerd, is verhaald. Het is verboden om deze slechte ropia's naar Batavia te zenden. De goede, die bij besluit van 4 maart 1761 tegen 25 stuivers het stuk waren verworven, of in kas waren geaccepteerd, mogen wel naar Batavia gestuurd worden. De terugzending van nutteloze en niet gangbare nieuwe Zeeuwse duiten voor een bedrag van f 6240,- is goedgekeurd.)

En weder op haar verzoek derwaards gezonden rds. 1000, of drie vaten, aan heele nieuwe duiten van de munt Westfrisia met twee leeuwen. Nadien ze vermeenen dat dese in 't gebergte gangbaar zoude wesen, met ordre om, zulx bevindende, daarvan nadere eysch te doen, teneynde ons zoveel mogelijk van die kopere muntspeciën, waarvan 't restant hier nog zeer considerabel is, te ontlasten.

Fol. 703v.

(Het is afgekeurd dat volgens de brief van 15 juni 1761 [fol. 704] een gedeelte van de ropia's en andere slechte munt in kas tegen goud à 25 rsd de taël goede kwaliteit zijn ingewisseld. Het teveel in rekening gebrachte moet door de administrateurs worden vergoed. Maar hun verzoek dat de penningen die hun gemachtigden te Batavia voor hun rekening aanbieden, via het kantoor Padang met hen verevend mogen worden, is ingewilligd, omdat hun oud restant hierdoor verminderd, dan wel gezuiverd wordt. De voorraden hebben per eind augustus een waarde van f 1.137.032, die aan contanten van f 258.375 en die aan uitstaande schulden van f 78.600. Daarom is opgedragen geen contanten boven het nodige aan te houden en de uitstaande schulden te vereffenen. De verkoop op krediet is de voornaamste oorzaak van de achterstallige schulden. [fol. 705] Het kantoor te Airhadji is daarvan een schrijnend voorbeeld. Het geven van krediet is daarom ten enenmale verboden en wordt aan degenen die het toch verlenen, in rekening gebracht, aangezien het totaal overbodig is. Uitstaande schulden mogen niet meer in de negotieboeken worden opgenomen en die er al instaan, komen voor rekening van de verleners van het krediet. In het antwoord in de marge op de brief van Heren XVII van 2 oktober 1759 staat dat voor het weren van aanvoer van textiel door pacticulieren, patrouillering door een los vaartuig onvoldoende is, maar dat een bewapende bark, of een klein scheepje met een pantjalang, vereist zijn. [fol. 706] Daarmee zou smokkel langs de hele kust kunnen worden geweerd. De Hoge Regering meende evenwel dat, als er een scheepje met een pantjalang werd ingezet, wat wegens gebrek aan vaartuigen en volk onmogelijk was, de kosten dan de geringe winsten op de textiel zouden opsloeken. De in de memorie van 1755 toegewezen twee sloepen en twee kleine vaartuigen moeten voldoende zijn, als er maar ernstig naar wordt gestreefd om alle particuliere aanvoer van textiel en andere illegale waren te weren. Het bestuur had zich wel voorgenomen Engelse smokkelaars zo te onthalen dat ze niet zouden durven terugkomen, maar dat moest wel zo voorzichtig geschieden dat er enerzijds geen strubbelingen met dat land ontstonden, anderzijds geen smokkel werd gedoogd. Het is geprezen voor de voorzichtige manier waarop het volgens de brief van 31 maart 1761 enige dergelijke gelukzoekers tegemoet is getreden. [fol. 707] Het bestuur heeft herhaaldelijk gevraagd hoe men zich diende te gedragen, als zulke vreemde kooplieden mochten terugkomen. Wanneer het duidelijk is dat ze dienaren of onderdanen van de Compagnie trachten te verleiden tot verboden particuliere handel, dan mogen ze slechts van water en brandhout voorzien worden zonder hun enige handel toe te staan. Maken ze gebruik van sluipwegen dan moet dat verhinderd worden en moeten de waren in beslag genomen worden. Brieven van belang mogen niet met Engelse vaartuigen naar Batavia gezonden worden, zoals de brief van 15 mei 1761 met de Golconda werd meegegeven. Wat de dienaren betreft, is ongenoegen geuit over het arrogante en slechte gedrag van de onderkoopman en resident te Airhadji Christiaan Ernst van Sijffert, zoals dat in de brieven